

Alina Kobylecka

Uniwersytet Zielonogórski

e-mail: 106728@g.elearn.uz.zgora.pl

Paulina Kobylecka-Bitner

Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych i Społecznych UZ

ORCID: 0009-0009-4362-671X

e-mail: p.e.s.kobylecka@gmail.com

Jakub Niewiński

Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych i Społecznych UZ

ORCID: 0000-0002-8791-9882

e-mail: jniewinski@uz.zgora.pl

DIALOG KULTUR DROGĄ DO LEPSZEGO ZROZUMIENIA PRZESZŁOŚCI I TERAŹNIEJSZOŚCI

Działalność Koła Naukowego „W Dialogu” wpływa z potrzeby kształtowania kultury pokoju, prowadzenia dialogu ukierunkowanego na kreowanie wrażliwości międzykulturowej, tożsamości obywatelskiej, postaw zrozumienia, tolerancji, odpowiedzialności za drugiego człowieka. Jest to ważne w kontekście wielu konfliktów zbrojnych na świecie. Jerzy Nikitorowicz podkreśla: „Tocząca się wojna w Ukrainie spowodowała, że szczególnie istotne jest świadome i odpowiedzialne kształtowanie kultury pograniczy, pamięci pograniczy, wyzwalać ideę, celów, poglądów, przekonań i postaw wykraczających poza określone socjalizację i enkulturację granice” (Nikitorowicz 2024, s. 19). Członkowie koła podejmują różne działania, aby lepiej zrozumieć reprezentantów innych kultur, mniejszości narodowych i etnicznych. Uczestniczą w prelekcjach, wydarzeniach artystycznych, zwiedzają wystawy i muzea. Również sami propagują wiedzę na temat wielokulturowości. Biorą udział w konferencjach naukowych o tej tematyce, przygotowują wystąpienia i publikacje.

Bieżący rok akademicki rozpoczęliśmy wyjazdem do Warszawy. Pod koniec listopada 2023 roku grupa 25 studentów i studentek Uniwersytetu Zielonogórskiego udała się do Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Uczestniczyliśmy w warsztatach „Przez bajgle i hummus”. Dowiedzieliśmy się wielu ciekawostek na temat oryginalnych potraw, ich przygotowania oraz spożywania.

Najważniejszą częścią wyprawy było zwiedzanie wystawy stałej *1000 lat historii Żydów polskich*, która prezentuje dzieje tej mniejszości narodowej oraz wzajemne wpływy Polaków i innych społeczności. Są tam zgromadzone unikatowe dokumenty.

Zapoznanie się z nimi jest ogromną wartością, szczególnie dla młodego człowieka, przed którym pojawiają się wyzwania przygotowujące do życia w świecie interkulturowych interakcji oraz wspólnego działania na rzecz pokoju i poszanowania każdej jednostki. Wystawa prezentuje pluralistyczną historię, uwrażliwia na etnicznie „Innego”. Jej ważność i wyjątkowość podkreśla Kamil Kijek, który napisał, że „łączy ona szacunek i refleksję nad autonomią, podmiotowością i wyjątkowością Żydów w historii Polski oraz związkami żydowskiej społeczności w Polsce z innymi społecznościami leżącymi poza nią” (Kijek 2017, s. 17).

Fot. 1. Zdjęcia z wyprawy do Warszawy

Źródło: archiwum prywatne Jakuba Niewińskiego.

Również z listopada odwiedziliśmy ekspozycję *Dziedzictwo Ziem Zachodnich i Północnych*, której towarzyszyła debata pod tym samym tytułem, z udziałem przedstawicieli Instytutu Zachodniego w Poznaniu, Konsorcjum Ziem Zachodnich i Północnych oraz Lubuskiego Towarzystwa Naukowego. Było to bardzo interesujące doświadczenie. Nadal mało znamy dzieje tzw. Ziem Odzyskanych, a warto jest poznawać naszą małą ojczyznę, ponieważ tu mieszkamy i studiujemy.

Nasi reprezentanci brali także udział w jubileuszowej konferencji Lubuskiego Towarzystwa Naukowego. Szczególnie zainteresowały nas obrady w sesji na temat *Społeczno-kulturowe wymiary dziedzictwa Ziemi Lubuskiej*. Swoje wystąpienia zaprezentowali przedstawiciele towarzystw regionalnych. Były to między innymi: Klub Rodła Ziemi Babimojskiej; Stowarzyszenie „Nasze Zatonie”; Stowarzyszenie Geopark „Łuk Mużakowa”; Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Regionu Kozła; Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Zbąszyńskiej; Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Gubińskiej; Towarzystwo Historyczne Ziemi Międzyrzeckiej; Towarzystwo Miłośników Ziemi Krośnieńskiej; Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919; Koło nr 5 im. gen. J. Dowbor-Muśnickiego w Zielonej Górze; Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kozuchowskiej i wiele innych. Poznaliśmy pasje przyrodnicze i historyczne osób reprezentujących różne miejscowości naszego regionu.

Wartościowe poznawczo były również wykłady otwarte zaproponowane przez Lubuskie Towarzystwo Naukowe. Pierwszy, dra hab. Jarosława Macały, prof. UZ, pt. *Muzyka pop i geopolityka*, w którym prezentował wpływ młodzieżowych protest songów na politykę, np. USA. Kolejne spotkanie było połączone z promocją książki Martyny Siudak pt. *Andrzej Sakson. Mazur z wyboru*. Rozmowę z gośćmi – bohaterem monografii i jej autorką – poprowadziła profesor Małgorzata Mikołajczak. Warmia i Mazury to region Polski, w którym coraz mniej są kultywowane tradycje i rodzimy folklor. Zanika kultura i tożsamość mieszkającej tam rdzennej ludności. Profesor Andrzej Sakson jest człowiekiem, który opisał te ciekawe tereny i ich historię. Mogliśmy się wiele dowiedzieć o jego badaniach.

Wiemy, że muzyka przybliży kulturę różnych krajów. Już kolejny raz uczestniczyliśmy w Wielkanocnym Festiwalu Kameralnym przygotowanym przez Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów. W tym roku mogliśmy wysłuchać dzieł m.in.: Gabora Barta, Luigi Boccherini, Witolda Lutosławskiego, Krzysztofa Pendereckiego, Mikłosa Rozsa, Johanna Sebastiana Bacha. Koncerty odbywały się w Biurze Wystaw Artystycznych w Zielonej Górze oraz Pałacu w Starym Kisielinie.

Z kolei w maju Muzeum Ziemi Lubuskiej przygotowało cykl imprez prezentujących latynoski folklor, historię i obyczaje. Były warsztaty malarskie, wystawy, koncert, wykłady prezentujące dorobek ludności wywodzącej się z Ameryki Łacińskiej. Można było obejrzeć oryginalne wyroby z tykwy, instrumenty obrzędowe, naszyjniki i dawne przedmioty codziennego użytku, np. meble. Eksponowano piękne zdjęcia przyrody, starych budowli oraz typowych strojów z tamtej strony świata.

Fot. 2. Zdjęcia z wystawy w Muzeum Ziemi Lubuskiej

Źródło archiwum prywatne Ewy Pasterniak-Kobyłeckiej.

Kolejnym obszarem naszej działalności była bogata naukowa aktywność członków koła. Braliśmy udział w sześciu ogólnopolskich lub międzynarodowych konferencjach (w tym dwóch zagranicznych) i złożyliśmy do druku pięć publikacji. Projekt badawczy przewodniczącego naszego koła Jakuba Niewińskiego, doktoranta Szkoły Doktor-skiej Nauk Humanistycznych i Społecznych UZ, w zakresie pedagogiki realizowany pod opieką naukową dr hab. Ewy Pasterniak-Kobyłeckiej, prof. UZ pt. *Wykorzystanie narzędzi i zasobów CLARIN-PL do badania wrażliwości międzykulturowej młodych ludzi z Polski i Ukrainy w przestrzeniach zróżnicowanych środowisk edukacyjnych* zajął II miejsce w ogólnopolskim konkursie CLARIN-PL (polskiego konsorcjum naukowego, które jest częścią Europejskiej Infrastruktury Badawczej CLARIN – Common Language Resources and Technology Infrastructure) dla doktorantów i młodych naukowców na najlepszą pracę badawczą z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. Nagrodę przyznaje komisja konkursowa, w skład której wchodzi naukowcy z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika, Uniwer-sytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej, Instytutu Badań Literackich PAN, Instytutu Psychologii PAN oraz Instytutu Filozofii i Socjologii PAN. Przy wyłanianiu laureatów komisja konkursowa bierze pod uwagę w szczególności: jakość merytoryczną projektu badawczego, nowatorski i twórczy charakter badania oraz zakres prac z wykorzystaniem infrastruktury CLARIN-PL. Badania naukowe naszego kolegi otrzymały także wspar-cie finansowe w ramach Ogólnopolskiego Otwartego Konkursu realizowanego przez Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego na dofinansowanie przedsięwzięć na rzecz dialogu Polaków z narodami Europy Wschodniej.

Oprócz wymienionej działalności przygotowaliśmy prelekcje dla członków koła dotyczące indywidualnych kontaktów z osobami reprezentującymi różne kultury. Wspólne spotkania i dyskusje wzbogaciły nas o nowe doświadczenia, dzięki którym możemy lepiej poznać innych ludzi, ich potrzeby i fascynacje.

Bibliografia

- Kijek K. (2017), *Dla kogo i o czym? Muzeum Polin, historiografia Żydów a Żydzi jako „sprawa polska”*, „Studia Litteraria et Historica”, (6), <https://doi.org/10.11649/slh.1363> [dostęp: 1.01.2024].
- Nikitorowicz J. (2014), *Zadania edukacji międzykulturowej w kontekście wojny w Ukrainie*, „Edukacja Międzykulturowa”, nr 1 (24), <https://doi.org/10.15804/em> [dostęp: 1.01.2024].

Dialog kultur drogą do lepszego zrozumienia przeszłości i teraźniejszości

Streszczenie. W artykule została przedstawiona działalność koła naukowego „W Dialogu”. Jego członkowie uczestniczą w różnych wydarzeniach (np. artystycznych, społecznych), aby lepiej zrozumieć reprezentantów innych kultur. Również sami propagują wiedzę na temat wielokulturowości, zachęcając do postawy otwartości wobec mniejszości narodowych i etnicznych. Biorą także udział w konferencjach naukowych, przygotowują wystąpienia i publikacje.

Słowa kluczowe: dialog kultur, tolerancja, wielokulturowość

Dialogue of cultures as a path to better understanding the past and present

Summary. This article presents the activities of the scientific group “In Dialogue”. Its members participate in various events (e.g. artistic, social, educational) to better understand representatives of other cultures. They also promote knowledge about multiculturalism, encouraging an open attitude towards national and ethnic minorities. They participate in scientific conferences, prepare speeches and publications, too.

Keywords: dialogue of cultures, tolerance, multiculturalism